

In de ban van de Ring

*Drie Ringen voor de Elfenkoningen op aard',
Zeven voor de Dwergvorsten in hun zalen schoon,
Negen voor de Mensen, die de dood niet spaart,
Eén voor de Zwarte Heerser op zijn zwarte troon
In Mordor, waar de schimmen zijn.
Eén Ring om allen te regeren, Eén Ring om hen te vinden,
Eén Ring die hen brengen zal en in duisternis binden,
In Mordor, waar de schimmen zijn.*

In de ban van de Ring
De terugkeer van de koning

J.R.R. Tolkien bij Boekerij:

De hobbit

IN DE BAN VAN DE RING

De reisgenoten

De twee torens

De terugkeer van de koning

De aanhangsels

De Silmarillion

Bilbo's laatste lied

Sprookjes en vertellingen

Nagelaten vertellingen

Roverandom

Brieven van de Kerstman

Geschriften van Midden-aarde

De avonturen van Tom Bombadil

De Smid van Groot Wolding

Meneer Blijleven

De kinderen van Húrin

De legende van Sigurd en Gudrún

Arthurs val

Beowulf

Het verhaal van Kullervo

Beren en Lúthien

De val van Gondolin

J.R.R. Tolkien

IN DE BAN VAN DE RING

De terugkeer van de koning

vertaald door Max Schuchart

Oorspronkelijke titel: *The Return of the Ring*, the first part of
The Lord of the Rings (HarperCollinsPublishers Ltd)
Vertaling: Max Schuchart
Omslagontwerp: DPS Design & Prepress Studio, Amsterdam
Omslagbeeld: © 2022 Amazon Content Services LLC
Zetwerk: Elgraphic

Eerste druk 1957
Vijfenvoertigste, geheel herziene druk 1997
Tachtigste druk 2022

ISBN 978 90 225 9710 1 / NUR 334
ISBN 978 94 023 2023 7 (e-book)

Copyright © The Trustees of the J.R.R. Tolkien 1967 Settlement 1954, 1966
© 2007 voor de Nederlandse taal: Boekerij bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door
middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

Synopsis 9

Vijfde boek

- I Minas Tirith 15
- II Het Grijze Gezelschap trekt voorbij 47
 - III De wapenschouw van Rohan 69
 - IV Het beleg van Gondor 87
 - V De rit van de Rohirrim 117
- VI De slag van de velden van de Pelennor 129
 - VII De brandstapel van Denethor 143
 - VIII De Huizen van Genezing 153
 - IX Het laatste overleg 169
 - X De Zwarte Poort gaat open 183

Zesde boek

- I De Toren van Cirith Ungol 199
- II Het Land van Schaduw 223
 - III De Doemberg 243
- IV Het Veld van Cormallen 263
- V De Stadhouder en de Koning 275
 - VI Meer dan één afscheid 293
 - VII Op weg naar Huis 311
- VIII De zuivering van de Gouw 321
 - IX De Grijze Havens 349

Synopsis

Dit is het derde deel van 'In de ban van de Ring'

In het eerste deel, *De reisgenoten*, werd verhaald hoe Gandalf de Grijze ontdekte dat de ring die in het bezit was van Frodo de Hobbit, in werkelijkheid de Ene Ring was, de heerser over alle Ringen van Macht. Het beschreef de vlucht van Frodo en zijn metgezellen uit de vredige Gouw waar zij woonden, achtervolgd door de verschrikking van de Zwarte Ruiters uit Mordor, totdat zij ten slotte met behulp van Aragorn, de Doler uit Eriador, na wanhopige gevaren te hebben doorstaan, het Huis van Elrond in Rivendel bereikten.

Daar werd de grote Raadsvergadering van Elrond gehouden, waarin besloten werd te trachten de Ring te vernietigen en Frodo als Drager van de Ring werd aangewezen. Daarna werden de Reisgenoten van de Ring gekozen, die hem moesten bijstaan op zijn queeste om, zo hij kon, de Vuurberg in Mordor, het land van de Vijand zelf, te bereiken, de enige plaats waar de Ring kon worden tenietgedaan. De leden van het Genootschap waren Aragorn en Boromir, de zoon van de Heer van Gondor, die de mensen vertegenwoordigden; Legolas, de zoon van de Elfenkoning van het Demsterwold, namens de elfen; Gimli, zoon van Glóin van de Eenzame Berg, voor de dwergen; Frodo met zijn bediende Sam Gewissies, en zijn twee jonge bloedverwanten Meriadoc en Peregrijn, voor de hobbits; en Gandalf de Grijze.

De reisgenoten trokken in het geheim ver van Rivendel in het noorden totdat zij tegenslag ondervonden bij hun poging de hoge pas van de Caradhras in de winter over te trekken en door Gandalf door de verborgen poort werden geleid en de uitgestrekte Mijnen van Moria betraden, waar zij zich een weg onder de bergen door baanden. Daar stortte Gandalf in een donkere afgrond in een gevecht met een afschuwelijke geest uit de onderwereld.

Maar Aragorn, die nu de geheime erfgenaam van de oude Koningen van het Westen bleek te zijn, leidde het Genootschap verder van de Oostpoort van Moria, door het Elfenland Lórien langs de Grote Rivier de Anduin tot zij de Watervallen van Rauros bereikten.

Zij hadden al gemerkt dat zij onderweg door spionnen waren gadeslagen en dat het schepsel Gollem, dat eens de Ring bezeten had, hun spoor volgde.

Nu moesten zij besluiten of zij naar het oosten naar Mordor zouden gaan of met Boromir Minas Tirith, de hoofdstad van Gondor, te hulp zouden snellen in de ophanden zijnde oorlog, of uiteen zouden gaan. Toen het duidelijk werd dat de Drager van Ring vastbesloten was zijn hopeloze reis naar het land van de Vijand te vervolgen, probeerde Boromir zich met geweld van de Ring meester te maken.

Het eerste deel eindigde met de val van Boromir voor de verlokking van de Ring; met de ontsnapping en de verdwijning van Frodo en diens knecht Sam; en de verstrooiing van de rest van de reisgenoten door een plotselinge aanval van orksoldaten, van wie sommigen in dienst waren van de Zwarte Heer van Mordor en sommigen van de verrader Saruman uit Isengard. De queeste van de Drager van de Ring scheen reeds door ramspoed te zijn achterhaald.

Het tweede deel (Derde en Vierde Boek), *De twee torens*, verhaalde van de daden van alle reisgenoten nadat het Genootschap uiteen was gevallen. In het Derde Boek werd verhaald van het berouw en de dood van Boromir en zijn begrafenis in een boot die aan de Watervallen van de Rauros werd gegeven; hoe Meriadoc en Peregrijn werden gevangengenomen door orksoldaten, die hen over de oostelijke vlakten van Rohan naar Isengard voerden; en van de achtervolging door Aragorn, Legolas en Gimli.

Toen verschenen de Ruiters van Rohan. Een troep ruiters, aangevoerd door Éomer, de Maarschalk, omsingelde de orks bij de rand van het Woud Fangorn en vernietigde hen, maar de hobbits ontkwamen in het bos en ontmoetten daar Boombaard, de ent, de geheime meester van Fangorn.

Tezamen met hem waren zij getuige van de woede van het boomvolk en hun opmars naar Isengard.

Ondertussen ontmoetten Aragorn en zijn metgezellen Éomer toen hij van de slag terugkeerde. Hij stelde paarden tot hun beschikking en zij reden verder naar het bos. Daar, terwijl zij vergeefs naar de hobbits zochten, ontmoetten zij Gandalf weer, uit de dood opgestaan, nu de Witte Ruiter, maar niettemin nog in het grijs gehuld. Samen met hem reden zij door Rohan naar de burcht van Koning Théoden van de Mark, waar Gandalf de bejaarde koning genas en hem uit de ban van Slangtong, zijn boze raadgever en geheime

bondgenoot van Saruman, ontsloeg. Daarna reden zij tezamen met de koning en diens leger uit tegen de strijdmacht van Isengard en hadden aandeel in de wanhopige overwinning van de Hoornburg. Gandalf leidde hen daarna naar Isengard en daar troffen zij het grote fort als een ruïne aan, verwoest door het boomvolk, en Saruman en Slangtong werden belegerd in de onneembare toren Orthanc. Tijdens het gesprek voor de deur weigerde Saruman berouw te tonen en Gandalf zette hem af, brak zijn staf en liet hem aan de waakzaamheid van de enten over. Vanuit een hoog raam wierp Slangtong een steen naar Gandalf, maar deze miste hem en werd door Peregrijn opgehaapt. Dit bleek een van de drie overgebleven *palantiri* te zijn, de Kijkstenen van Númenor.

Later diezelfde nacht gaf Peregrijn zich over aan de verlokking van de steen; hij stal hem en keek erin, en werd zodoende aan Sauron geopenbaard. Het boek eindigde met de komst van een Nazgûl over de vlakten van Rohan, een Ring-geest op een vliegend ros, een voorbode van de ophanden zijnde oorlog. Gandalf stelde de *palantir* aan Aragorn ter hand en nam Peregrijn met zich mee op weg naar Minas Tirith.

Het Vierde Boek handelde over Frodo en Sam Gewissies, nu verdwaald in de sombere heuvels van de Emyn Muil. Het verhaalde hoe zij uit de heuvels ontsnapten en door Sméagol-Gollem werden ingehaald; hoe Frodo Gollem temde en zijn boosaardigheid bijna overwon, zodat Gollem hen door de Dode Moerassen en de verwoeste landen naar de Morannon leidde, de Zwarte Poort van het Land Mordor in het noorden. Het bleek onmogelijk daar binnen te gaan en Frodo volgde Gollems raad op om een 'geheime ingang' te zoeken die hij kende, in het zuiden van de Schaduwbergen, de westelijke muur van Mordor. Terwijl zij daarheen reisden, werden zij gevangengenomen door een troep verkenners van de mensen van Gondor, aangevoerd door Faramir, de broer van Boromir. Faramir ontdekte de aard van hun queeste, maar weerstond de verleiding waaraan Boromir had toegegeven en zond hen verder op de laatste etappe van hun reis naar Cirith Ungol, de Spinnepas; hoewel hij hen waarschuwde dat daar een dodelijk gevaar dreigde waarvan Gollem hun niet had verteld. Toen zij de Kruiswegen bereikten en het pad naar de spookachtige stad Minas Morgul insloegen, kwam er een grote duisternis uit Mordor, die alle landen verhulde. Toen stuurde Sauron zijn eerste leger erop uit, aangevoerd door de Zwarte Koning van de Ringgeesten; de Oorlog om de Ring was begon-

nen.

Gollem leidde de hobbits naar een geheime weg die om Minas Morgul heen liep en in de duisternis bereikten zij tenslotte Cirith Ungol. Daar verviel Gollem opnieuw tot het kwaad en probeerde hen aan de monsterlijke bewaakster van de pas, Shelob, te verraden. Hij slaagde hier niet in dank zij het heldhaftige optreden van Sam Gewissies, die de aanval afsloeg en Shelob verwondde.

Het tweede deel eindigt met de besluiten van meester Sam Gewissies. Frodo, gestoken door Shelob, ligt dood ter aarde naar het schijnt; de queeste moet op een ramp uitlopen, of Sam moet zijn meester verlaten. Tenslotte neemt hij de Ring en probeert de hope-loze queeste alleen voort te zetten. Maar net als hij op het punt staat het land Mordor binnen te gaan, komen er orks uit Minas Morgul naar boven en uit de toren van Cirith Ungol, die de top van de pas bewaakt, naar beneden. Onzichtbaar gemaakt door de Ring verneemt Sam door het getwist van de orks dat Frodo niet dood is maar bewusteloos. Te laat achtervolgt hij hen, maar de orks dragen het lichaam van Frodo weg door een tunnel die naar de achterpoort van hun toren leidt. Sam valt bezwijmd neer terwijl deze met een klap dichtslaat.

Dit deel, het derde en laatste, verhaalt van de elkaar belagende strategieën van Gandalf en Sauron, tot de grote duisternis optrekt in het uur van de uiteindelijke nederlaag. We keren eerst terug naar de wisselvalligheden van de oorlog in het Westen.

Vijfde boek

I. Minas Tirith

Pepijn keek uit de beschutting van Gandalfs mantel naar buiten. Hij vroeg zich af of hij wakker was of nog sliep, nog steeds in de snelbewegende droom waarin hij zo lang ingekapseld was geweest sinds de grote rit was begonnen. De donkere wereld schoot voorbij en de wind zong luid in zijn oren. Hij kon niets anders zien dan de wentelende sterren, en rechts van hem enorme schaduwen tegen de hemel, waar de bergen van het zuiden voorbijtrokken. Slaperig probeerde hij de tijden en etappen van hun reis na te gaan, maar zijn herinnering was soezerig en onzeker.

Daar was de eerste rit met vreselijke snelheid zonder stoppen geweest, en toen bij de dageraad, had hij een bleekgouden schittering gezien, en waren ze bij de stille stad en het grote lege huis op de heuvel aangekomen. En nauwelijks hadden zij de beschutting ervan bereikt toen de gevleugelde schaduw opnieuw over was gevlogen, en mensen van angst waren bezwijmd. Maar Gandalf had hem zacht toegesproken, en hij had in een hoek geslapen, moe maar onrustig, zich vaag bewust van het komen en gaan van pratende mensen, en Gandalf die bevelen gaf. En daarna weer rijden, rijden door de nacht. Dit was de tweede, nee, de derde nacht sinds hij in de Steen had gekeken. En met die afschuwelijke herinnering werd hij wakker en huiverde, en het geluid van de wind werd vervuld van dreigende stemmen.

Een licht gloeide op aan de hemel, een vlam van geel vuur achter donkere barrières. Pepijn deinsde terug, een ogenblik bang, en vroeg zich af naar welk afgrijselijk land Gandalf hem bracht. Hij wreef in zijn ogen en zag toen dat het de maan was die boven de schaduwen in het oosten opging en nu bijna helemaal vol was. Dus de nacht was nog niet oud en de donkere reis zou nog urenlang doorgaan. Hij ging verzitten en sprak.

‘Waar zijn we, Gandalf?’ vroeg hij.

‘In het rijk Gondor,’ antwoordde de tovenaer. ‘Het land Anórien vliegt nog onder ons door.’

Er heerste weer een tijdlang stilte. ‘Wat is dat?’ riep Pepijn plotse-
ling uit, terwijl hij zich aan Gandalfs mantel vastgreep. ‘Kijk! Vuur,

rood vuur! Zijn er draken in dit land? Kijk, daar is er nog een!’

Bij wijze van antwoord riep Gandalf luid tegen zijn paard: ‘Voort, Schaduwvacht! Wij moeten ons haasten. De tijd dringt. Kijk! De bakens van Gondor zijn verlicht en roepen om hulp. De oorlog is ontbrand. Kijk, er is vuur op de Amon Dîn, en vlammen op Eilenach; en daar snellen ze naar het westen: Nardol, Erelas, Min-Rimmon, Calenhad en de Halifrien aan de grenzen van Rohan!’

Maar Schaduwvacht vertraagde zijn gang tot een stap en toen lichtte hij het hoofd op en hinnikte. En uit de duisternis klonk het hinnikend antwoord van andere paarden; en weldra hoorden zij het geroffel van hoeven en verschenen er drie ruiters, die als vliegende geesten in het maanlicht voorbijschoten en in het westen verdwenen. Toen verzamelde Schaduwvacht zijn krachten weer en sprong naar voren, en de nacht stroomde over hem heen als een brullende wind.

Pepijn werd weer slaperig en schonk weinig aandacht aan Gandalf, die hem vertelde van de gewoonten van Gondor, en dat de Heer van de Stad op de toppen van de buitenste heuvels langs de grenzen van de grote bergketen bakens had laten bouwen, en op deze plaatsen posten had ingericht waar verse paarden altijd in gereedheid werden gehouden om zijn boodschappers naar Rohan in het noorden, of naar Belfalas in het zuiden te dragen. ‘Het is langgeleden sinds de bakens in het noorden ontstoken waren,’ zei hij, ‘en in de oude tijd van Gondor waren ze niet nodig, want toen hadden ze de Zeven Stenen.’ Pepijn schoof onrustig heen en weer.

‘Ga maar weer slapen en wees niet bang,’ zei Gandalf. ‘Want je gaat niet naar Mordor, zoals Frodo, maar naar Minas Tirith, en daar zul je zo veilig zijn als maar mogelijk is in deze tijden. Als Gondor valt of als de Ring wordt afgenomen, zal de Gouw ook geen toevlucht bieden.’

‘Je stelt me niet gerust,’ zei Pepijn, maar toch overmande de slaap hem. Het laatste wat hij zich herinnerde voordat hij in een diepe droom verzonk, was een glimp van hoge witte bergtoppen, die als drijvende eilanden boven de wolken schitterden toen het licht van de ondergaande maan erop scheen. Hij vroeg zich af waar Frodo was, en of hij al in Mordor was, of dat hij dood was – maar hij wist niet dat Frodo ver weg naar diezelfde maan keek toen deze in Gondor onderging voor het aanbreken van de dag.

Pepijn werd wakker van het geluid van stemmen. Weer was een dag van schuilen en een nacht van reizen voorbijgegaan. Het was schemer: de koude dageraad stond weer op het punt om aan te breken,

en kille grijze nevels omringden hen. Schaduwvacht stond te dampen van het zweet, maar zijn nek was trots opgeheven en hij vertoonde geen spoor van vermoeidheid. Vele in zware mantels gehulde mannen stonden naast hem en achter hen in de mist doemde een stenen muur op. Deze scheen gedeeltelijk vervallen, maar al voor het einde van de nacht was het geluid van haastige arbeid te horen: het geklop van hamers, het gerinkel van troffels en het knarsen van wielen. Hier en daar in de mist gloeiden toortsen en fakkels dof op. Gandalf was in gesprek met de mannen die hem de weg versperden, en toen hij luisterde, merkte Pepijn dat hijzelf het onderwerp van het gesprek was.

‘Jazeker kennen we u, Mithrandir,’ zei de leider van de mannen, ‘en u kent de wachtwoorden van de Zeven Poorten en het staat u vrij uw weg te vervolgen. Maar we kennen uw metgezel niet. Wat is hij? Een dwerg uit de bergen in het noorden? Wij willen in deze tijd geen vreemdelingen in ons land hebben, tenzij het machtige krijgers zijn op wier goede trouw en hulp wij staat kunnen maken.’

‘Ik sta borg voor hem voor de zetel van Denethor,’ zei Gandalf. ‘En wat dapperheid betreft, die kan niet aan postuur worden afgemeten. Hij heeft meer veldslagen en gevaren doorstaan dan jij, Ingold, hoewel je twee keer zo groot bent als hij en hij komt nu van de bestorming van Isengard, waarover wij nieuws hebben, en een grote vermoeidheid heeft hem overvallen, anders zou ik hem wakker maken. Zijn naam is Peregrijn, een bijzonder dapper mens.’

‘Mens?’ zei Ingold twijfelend, en de anderen lachten.

‘Mens!’ riep Pepijn uit, die nu klaarwakker was. ‘Mens! Helemaal niet! Ik ben een hobbit en evenmin dapper als ik een mens ben, behalve misschien af en toe in geval van nood. Laat Gandalf u niet misleiden.’

‘Menige doener van grote daden zou niet meer hoeven te zeggen,’ zei Ingold. ‘Maar wat is een hobbit?’

‘Een halfling,’ antwoordde Gandalf. ‘Nee, niet degene waar sprake van was,’ voegde hij eraan toe toen hij de verbazing op de gezichten van de mannen zag. ‘Niet hij, maar wel een van zijn geslacht.’

‘Ja, en een die met hem is meegereisd,’ zei Pepijn. ‘En Boromir van uw Stad was bij ons, en hij redde mij in de sneeuwvelden van het noorden, en ten slotte werd hij gedood toen hij mij tegen vele vijanden verdedigde.’

‘Stil!’ zei Gandalf. ‘Het nieuws van dat verdriet had eerst aan de vader verteld behoren te worden.’

‘Het werd reeds vermoed,’ zei Ingold, ‘want er hebben zich hier de laatste tijd vreemde voortekenen voorgedaan. Maar ga nu vlug ver-

der! Want de Heer van Minas Tirith zal verlangend zijn om iemand te zien die de laatste berichten over zijn zoon brengt, of hij mens is of –

‘Hobbit,’ zei Pepijn. ‘Ik kan uw Heer van weinig nut zijn, maar ik zal doen wat ik kan, Boromir de dappere indachtig.’

‘Het ga u goed!’ zei Ingold, en de mannen maakten ruim baan voor Schaduwvacht, en hij ging door een smalle poort in de muur. ‘Moge u Denethor in zijn nood goede raad schaffen, en ons allemaal, Mithrandir!’ riep Ingold uit. ‘Maar u brengt berichten van smart en gevaar, zoals gewoonlijk, zegt men.’

‘Omdat ik vrijwel alleen kom wanneer mijn hulp vereist wordt,’ antwoordde Gandalf. ‘En wat raad betreft, u zou ik willen zeggen dat u veel te laat bent met het herstellen van de muur van de Pelennor. Moed zal nu uw beste verdediging zijn tegen de ophanden zijnde storm – dat en de hoop die ik breng. Want niet al het nieuws dat ik breng is slecht. Maar laat uw troffels rusten en wet uw zwaarden!’

‘Het werk zal voor de avond zijn gedaan,’ zei Ingold. ‘Dit is het laatste gedeelte van de muur dat in staat van verdediging wordt gebracht: het deel dat het minst blootstaat aan een aanval, omdat het naar onze vrienden van Rohan is gekeerd. Weet u iets van hen af? Zullen zij gehoor geven aan de oproep, denkt u?’

‘Ja, zij zullen komen. Maar zij hebben vele slagen voor u in uw rug gevochten. Deze weg en geen enkele weg is nog langer veilig. Wees op uw hoede. Als Gandalf Stormkraai er niet was geweest, zou u een leger van vijanden uit Anórien hebben zien komen en geen Ruiters uit Rohan. En misschien gebeurt dat nog wel. Vaarwel, en slaap niet!’

Gandalf reed nu het wijde land achter de Rammas Echor in. Zo noemden de mensen van Gondor de buitenste muur die zij met grote inspanning hadden opgetrokken, nadat Ithilien onder de schaduw van hun Vijand was gevallen. Over een afstand van dertig mijl of meer liep hij van de voet van de bergen en zo weer terug, de velden van de Pelennor in zijn beschutting omsluitend: mooie, vruchtbare stadslanden op de lange hellingen en terrassen die naar de diepe vlakten van de Anduin afliepen. Op het verste punt van de Grote Poort van de Stad, naar het noordoosten, lag de muur op twaalf mijl afstand, en daar keek hij van een hoge berm over de vlakke laaglanden langs de rivier uit; mensen hadden hem hoog en sterk gemaakt, want op dat punt, op een ommuurde straatweg, kwam de weg van de vorden en bruggen van Osgiliath door een

bewaakte poort tussen versterkte torens door. Op het dichtstbijzijnde punt was de muur minder dan drie mijl van de stad verwijderd, en dat was in het zuidoosten. Daar boog de Anduin, die met een brede lus om de heuvels van de Emyr Arnen in Zuid-Ithilien heen liep, scherp naar het westen, en de buitenste muur liep vlak langs de rand ervan omhoog; en daaronder lagen de kaden en aanlegplaatsen van de Harlond voor vaartuigen die uit de zuidelijke lenen stroomopwaarts kwamen.

De stadslanden waren rijk, met wijde akkers en vele boomgaarden, en er waren hofsteden met eesten en graanschuren, schaapskooien en koestallen en vele stroompjes, die door het groen uit de hooglanden naar de Anduin liepen. Maar toch waren de veeboeren en landbouwers die daar woonden niet groot in aantal, want het grootste deel van het volk van Gondor woonde in de zeven cirkels van de Stad of in de hooggelegen dalen van de berggrenzen, in Lossarnach, of verder naar het zuiden in het mooie Lebennin met zijn vijf snelle stromen. Daar woonde een dapper volk tussen de bergen en de zee. Zij werden als mensen van Gondor beschouwd, maar waren van gemengd bloed, en er waren kleine donkere lieden onder, wier voorvaderen waarschijnlijk afstamden van de vergeten mensen die in de Zwarte Jaren voor de komst van de Koningen in de schaduw van de heuvels hadden gewoond. Maar nog verder, in het grote leen Belfalas, woonde Prins Imrahil in zijn kasteel Dol Amroth bij de zee, en hij was van nobelen bloede, evenals zijn volk: grote, trotse mensen, met zeegrijze ogen.

Nadat Gandalf een eind had gereden, begon het licht aan de hemel te dagen, en Pepijn ging rechtop zitten en keek omhoog. Links van hem dreef een zee van mist, die naar een sombere schaduw in het oosten opsteeg; maar aan zijn rechterzijde verhieven zich de toppen van grote bergen, die van het westen liepen en tot een plotseling en steil eind kwamen, alsof de Rivier toen het land geschapen was door een grote barrière was gebroken en een machtige vallei had uitgeschuurd om in toekomstige tijden een slagveld en omstreden gebied te worden. En daar waar de Witte Bergen van de Ered Nimrais eindigden zag hij, zoals Gandalf had beloofd, de donkere massa van de Berg Mindolluin; de diep purperen schaduwen van zijn hoge dalen en zijn hoge wand wit oplichtend in de aanbreekende dag. En op de uitloper stond de Bewaakte Stad, met haar zeven muren van steen, zo sterk en oud, dat zij niet scheen te zijn gebouwd, maar door reuzen uit de ribben der aarde te zijn gehouwen.

Terwijl Pepijn er verbaasd naar keek, veranderden de muren van dreigend grijs in wit, flauw blozend in de dageraad; en plotseling

steeg de zon boven de oostelijke schaduwen uit en zond een straal die op de stad weerkaatste. Toen slaakte Pepijn een luide kreet, want de Toren van Ecthelion, die hoog binnen de bovenste muur stond, straalde tegen de hemel, schitterend als een piek van parels en zilver, hoog, mooi en welgevormd, en zijn pinakel fonkelde alsof hij van kristal was gemaakt; en witte banieren werden gehesen en wapperden in de ochtendbries van de kantelen, en hoog en in de verte hoorde hij een helder geschetter als van zilveren trompetten.

Zo reden Gandalf en Peregrijn bij zonsopgang naar de Grote Poort van de mensen van Gondor, en haar ijzeren deuren werden voor hen geopend.

‘Mithrandir! Mithrandir!’ riepen mensen uit. ‘Nu weten wij dat de storm inderdaad ophanden is!’

‘Hij is er,’ zei Gandalf. ‘Ik heb op zijn vleugels gereden. Laat mij door! Ik moet uw Heer Denethor spreken, zolang zijn stadhouderschap nog duurt. Wat er ook gebeurt, u bent aan het einde gekomen van het Gondor dat u hebt gekend. Laat mij door!’ Toen trokken mensen zich op het gezag van zijn stem terug en ondervroegen hem niet meer, hoewel zij met verbazing staarden naar de hobbit die voor hem zat en naar het paard dat hen droeg. Want de bewoners van de Stad maakten heel weinig gebruik van paarden en die waren zelden in hun straten te zien, behalve die welke door de boodschappers van hun heer werden gebruikt. En zij zeiden: ‘Dit is zeker een van de grote rossen van de Koning van Rohan? Misschien zullen de Rohirrim ons spoedig komen versterken.’ Maar Schaduwvacht liep trots de lange, slingerende weg op.

Want de stijl van Minas Tirith was zodanig dat zij op zeven niveaus was gebouwd: elk ervan was in de heuvel uitgegraven, en om elk was een muur opgetrokken, en in iedere muur was een poort. Maar die poorten stonden niet op één lijn: de Grote Poort in de Stadsmuur lag op het oostelijke punt van de kring, maar de volgende lag half op het zuiden, de derde half op het noorden, enzovoort omhoog; zodat de geplaveide weg die naar de Citadel klom eerst naar de ene kant boog en dan weer naar de andere over de helling van de heuvel. En telkens wanneer hij de lijn van de Grote Poort sneed, ging hij door een gewelfde tunnel die door een grote rotspijler liep, waarvan de enorme vooruitstekende massa alle cirkels van de stad, behalve de eerste, in tweeën deelde. Want ten dele door de oervorm van de heuvel, ten dele door de machtige kunst en het handwerk van weleer, verrees op een wijde binnenplaats achter de Poort een

hoog stenen bastion, waarvan de rand even scherp was als de kiel van een schip, op het oosten gericht. Het verrees zelfs tot aan de bovenste kring, en werd daar gekroond door een kanteel; zodat zij die zich in de Citadel bevonden, als zeelieden op een gigantisch schip, van de top ervan recht naar beneden op de Poort zevenhonderd voet lager konden neerkijken. De toegang tot de Citadel lag ook op het oosten, maar was in het hart van de rots gegraven; vandaar liep een lange door lampen verlichte helling naar de zevende poort. Zo bereikte men ten slotte de Hoge Hof en het Plein van de Fontein aan de voet van de Witte Toren; hoog en fraai van vorm was deze, vijftig vadem van de voet tot aan de top, waar de banier van de Stadhouders duizend voet boven de vlakke wapperde.

Het was inderdaad een sterke Citadel, onneembaar voor een vijandelijk leger, zolang daarbinnen nog lieden waren die wapens konden vasthouden; tenzij een vijand kon omtrekken en de lagere randen van de Mindolluin kon beklimmen, en zo bij de smalle rug kon komen die de Wachtheuvel met het bergmassief verbond. Maar die rug, die tot de hoogte van de vijfde muur reikte, was tot vlak bij de afgrond omgeven door grote vestingwallen die boven het westelijke uiteinde ervan oprezen; en op die plaats stonden de woningen en graftomben van vroegere koningen en heersers, voor altijd zwijgend tussen de berg en de toren.

Pepijn staarde met toenemende verbazing naar de grote stenen stad, indrukwekkender en schitterender dan iets waarvan hij gedroomd had; groter en sterker dan Isengard, en veel mooier. Toch, in werkelijkheid raakte zij van jaar tot jaar meer in verval; en nu al ontbeerde zij de helft van de mensen die er gemakkelijk hadden kunnen wonen. In iedere straat kwamen zij langs een groot huis of binnenplaats boven de poort of deuren waarvan vele mooie letters in vreemde oude vormen waren gebeeldhouwd; namen, vermoedde Pepijn, van grote mannen en geslachten die daar eens hadden gewoond; maar nu waren zij stil, en geen voetstap klonk op de brede paden, geen stem werd in de kamers gehoord en geen gezicht keek uit een deur of raam.

Eindelijk kwamen zij uit de schaduw bij de zevende poort, en de warme zon die achter de Rivier neerscheen, terwijl Frodo door de bosjes van Ithilien liep, brandde hier op de gladde muren en hoge pilaren, en de grote boog met de sluitsteen gebeeldhouwd als een gekroond en koninklijk hoofd. Gandalf steeg van zijn paard af, want paarden mochten de Citadel niet binnen, en Schaduwwacht liet zich met tegenzin op het zachte bevel van zijn meester weggleiden.

De schildwachten bij de poort waren in het zwart gekleed, en hun helmen waren vreemd van vorm: hoog gekroond, met lange wangbeschermers die het gezicht nauw omsloten, en boven de wangbeschermers zaten de witte vleugels van zeevogels; maar de helmen glansden met een zilveren vlam, want zij waren van *mithril* gemaakt, erfstukken van de glorie van vroeger tijden. De zwarte wapenrokken waren in het wit geborduurd met een boom bloesemend als sneeuw onder een zilveren kroon en veelpuntige sterren. Dit was de wapenrok van de erfgenamen van Elendil en in heel Gondor droeg niemand anders die dan de Wachters van de Citadel voor de Hof van de Fontein waar de Witte Boom eens had gestaan.

Het scheen dat het nieuws van hun komst hun al vooruit was gegaan, want zij werden onmiddellijk toegelaten, zwiingend, zonder vragen. Snel liep Gandalf de witgeplaveide binnenplaats over. Een lieflijke fontein klaterde er in de ochtendzon, en een fris groen grasveld lag eromheen, maar in het midden over de poel neerhangend, stond een dode boom, en de vallende druppels droef van de kale, gebroken takken terug in het heldere water.

Pepijn wierp er een vluchtige blik op toen hij Gandalf snel achternaliep. Hij zag er treurig uit, dacht hij, en hij vroeg zich af waarom men de dode boom hier liet staan, terwijl al het andere goed onderhouden was.

Zeven sterren en zeven stenen en één witte boom.

De woorden die Gandalf had gemompeld, kwamen in zijn herinnering terug. En toen stond hij voor de deuren van de grote zaal aan de voet van de glinsterende toren en hij liep achter de tovenaars langs de grote stille deurwachters heen en betrad de koele galmende schaduwen van het stenen huis.

Zij liepen een betegelde gang door, lang en leeg, en onder het gaan fluisterde Gandalf zachtjes tegen Pepijn: 'Pas goed op je woorden, meester Peregrijn! Dit is geen tijd voor hobbit-vrijpostigheid. Théoden is een vriendelijke oude man. Denethor is heel anders, trots en fijnbesnaard, een man van veel hogere afkomst en veel machtiger, hoewel hij geen koning wordt genoemd. Maar hij zal voornamelijk met jou praten en je veel vragen stellen, omdat jij hem over zijn zoon Boromir kunt vertellen. Hij hield veel van hem, te veel misschien; en des te meer omdat zij niet op elkaar leken. Maar onder het mom van zijn liefde zal hij denken dat het gemakkelijker is om van jou dan van mij te vernemen wat hij wil weten. Vertel hem niet meer dan nodig is en laat de kwestie van Frodo's missie rusten. Die zal ik te zijner tijd ter sprake brengen. En zeg

ook niets over Aragorn, tenzij het niet anders kan.'

'Waarom niet? Wat is er aan de hand met Stapper?' fluisterde Pepijn. 'Hij was toch van plan om hierheen te gaan? En hij zal hier zelf in ieder geval ook gauw aankomen.'

'Misschien, misschien,' zei Gandalf. 'Hoewel, als hij komt, zal dat vermoedelijk op een manier zijn die niemand verwacht, zelfs Denethor niet. Het zal beter zijn zo. In ieder geval moeten wij zijn komst niet aankondigen.'

Gandalf bleef voor een hoge deur van gepolijst metaal staan. 'Zie je, meester Pepijn, er is nu geen tijd om je in de geschiedenis van Gondor te onderwijzen, hoewel het misschien beter zou zijn geweest als je er iets over had gehoord toen je nog vogelnestjes en kattenkwaad uithaalde in de bossen van de Gouw. Doe wat ik je vraag! Het is nauwelijks verstandig, wanneer je een machtig heer nieuws brengt over de dood van zijn erfgenaam, om al te veel te zeggen over de komst van iemand, die, als hij komt, het koningschap zal opeisen. Is dat genoeg?'

'Koningschap?' vroeg Pepijn verwonderd.

'Ja,' zei Gandalf. 'Als je al die dagen met dichte oren en slaperige geest hebt rondgelopen, moet je nu maar eens wakker worden!' Hij klopte op de deur.

De deur ging open, maar er was niemand te zien die haar opende. Pepijn keek in een grote zaal. Deze was verlicht door diepe vensters in de brede gangpaden aan weerskanten, achter de rijen hoge zuilen die het dak schraagden. Monolieten van zwart marmer stegen op naar grote kapitelen, beeldhouwd in vele vreemde figuren van dieren en bladeren; en hoog boven in schaduw glansde het doffe goud van de brede gewelven, met daartussenin vloeiende lijnen in vele kleuren. Geen draperieën, geen met verhalen verluchte weefsels of iets anders van stof of hout waren er te zien in die lange plechtige zaal; maar tussen de zuilen stond een zwijgend gezelschap van hoge beelden uitgehakt in koude steen.

Plotseling werd Pepijn herinnerd aan de uitgehakte rotsen van de Argonath, en vrees vervulde hem toen hij de rij lang gestorven koningen langs keek. Helemaal aan het einde op een verhoging met vele treden stond een hoge troon onder een baldakijn van marmer in de vorm van een gekroonde helm; daarachter was op de muur een bloesemende boom beeldhouwd en met edelstenen bezet. Maar de troon was leeg. Aan de voet van de verhoging, op de onderste trede, die breed en diep was, stond een stenen zetel, zwart en zonder versiering, en daarop zat een oude man in zijn schoot te sta-

ren. In zijn hand hield hij een witte staf met een gouden knop. Hij keek niet op. Plechtig liepen zij over de lange vloer naar hem toe, totdat zij drie passen van zijn voetenbankje verwijderd waren. Toen sprak Gandalf.

‘Heil, Heer en Stadhouder van Minas Tirith, Denethor, zoon van Ecthelion! Ik ben gekomen met raad en nieuws in dit donkere uur.’ Toen keek de oude man op. Pepijn zag zijn scherp gesneden gezicht met de trotse beenderen en huid als ivoor, en de lange gebogen neus tussen de donkere diepliggende ogen; en hij werd niet zozeer aan Boromir als wel aan Aragorn herinnerd. ‘Voorwaar, het uur is donker,’ zei de oude man, ‘en op zulke tijden pleeg je gewoonlijk te komen, Mithrandir. Maar hoewel alle tekenen erop wijzen dat het lot van Gondor op het punt staat te worden voltrokken, is die duisternis mij nu minder zwart dan mijn eigen duisternis. Men heeft mij verteld dat je iemand bij je hebt die mijn zoon heeft zien sterven. Is hij dat?’

‘Jazeker,’ zei Gandalf. ‘Een van de twee. De andere is bij Théoden van Rohan en komt wellicht later. Het zijn halflingen, zoals u ziet, maar dit is niet degene van wie de voortekenen gewaagden.’

‘Maar toch een halfling,’ zei Denethor somber, ‘en weinig liefde draag ik die naam toe, sinds die vervloekte woorden onze beraadslagingen kwamen verstoren en mijn zoon op de wilde missie naar zijn dood wegvoerde. Mijn Boromir! Nu we je zo nodig hebben! Faramir had in zijn plaats moeten gaan.’

‘Hij zou gegaan zijn,’ zei Gandalf. ‘Wees niet onrechtvaardig in uw smart! Boromir eiste die missie op en wilde niet dat iemand anders zou gaan. Hij was een dominerend man en iemand die nam wat hij begeerde. Ik heb ver met hem gereisd en ben veel over zijn stemmen te weten gekomen. Maar u spreekt over zijn dood. Hebt u daar nieuws over gehad voordat wij kwamen?’

‘Ik heb dit ontvangen,’ zei Denethor; hij legde zijn staf neer en pakte het voorwerp uit zijn schoot waar hij naar had zitten kijken. In iedere hand hield hij de helft van een grote hoorn die in tweeën was gekleefd: een wilde-ossenhoorn met zilveren banden eromheen.

‘Dat is de hoorn die Boromir altijd bij zich droeg!’ riep Pepijn uit. ‘Inderdaad,’ zei Denethor. ‘En ik heb hem op mijn beurt gedragen, en dat heeft iedere oudste zoon van ons huis gedaan, tot in het verre verleden van de verloren jaren voor het uitsterven der koningen, sinds Vorondil, vader van Mardil, op de wilde koeien van Araw in de verre velden van Rhûn joeg. Ik hoorde hem heel flauw op de noordelijke vlakke schallen, dertien dagen geleden, en de Rivier bracht hem mij, gebroken; hij zal niet meer klinken.’ Hij zweeg en